Any XI. Sabadell. Dimecres 20 de Octubre de 1897. N.° 485

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.
Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. . . . . 4 rals al mes.
Fora.. . . . . 14 » trimestre.
Un número sol. . . . **5 céntims.**
Anuncis á preus convencionals.

Pianos. - Afinacions y reparacions
E. LLADÓ
Calderón, 18. – Sabadell

Pera llogar una magnifica cuadra capás pera 14 talers mecánichs, ab sa corresponent forsa á vapor, y dúas grants cuadras, propias pera magatzém, dipósit ó industria, en lo vapor *del Infern,* carrer de Calderón.

Informará l' encarregat del vapor.

IMPRESIONS

Com diguerem ahir, aném á donar compte de las impresions que 'ns produhí la visita als Somatents de Sabadell y Castellar feta per lo Excm. Sr. Capitá General. Aquestas en general foren bonas, puig l' ayre de catalana franquesa y l' amor que demostraren per la institució dels Somatents tant lo Sr. Despujol com lo Sr. Fontseré, lo Sr. Fernandez y los Comandants ajudants Sr. Soler y Prats, catalans tots ells menos lo Sr. Fernandez, peró que si no ho es per naixensa ho es per aclimatació y per vínculs de familia y d' amistat. Se feren ditas autoritats simpáticas á tots los individuos que forman dits Somatents y una corrent de germanor respectuosa quedá establerta entre queíes é indivi-

duos, formantse lo llás d' agradable amistat que dona vida á totas las institucions com la bona circulació de la sanch dona vida á tots los sers animats.

Peró aixis com en lo cós humá encare que tinga bona salut y circuli ab tota regularitat bona sanch per sas venas se trova moltas vegadas que circunstancias degudas á sa situació moral afectan son esprit, l' hi privan l' alegria y ressentan son organisme; mirat lo Somatent baix lo punt de vista de sa situació moral, amargá un bon xich las bonas impresions que deurían resultar de las revistas de sas autoritats militars y privan l' alegria y fins afectan la bona salut que 'n resultaría de la regular circulació de la seva sanch, es á dir dels llassos de germanor respectuosa que ab tan bona voluntat procuran establirhi las esmentadas autoritats.

Aquesta situació moral es lo dependir los Somatents de Catalunya de las autoritats militars del Estat Espanyol, es la dependencia en que 's trova del uniformisme castellá; y si la sola idea d' aquesta dependencia es prou suficient pera amargar totas las bonas impresions, lo veurer que aqueix uniformisme surt sempre com boyra d' hivern devant del sol tapant l' escalf del entussiasme á la catalana institució, recordantli son predomini forsosament sas forsas tenen que aflaquirse y minvar l' entussiasme.

Y en efecte; després de veurer ja á Castellar ab tanta satisfacció com lo Sr. Despujol revisava las armas d' aquell distingit y numerós paissanatge, tractantlos ab tanta familiaritat ab nostre parla catalana. ¿Quanta pena tenia de produhir á tots los cors catalans al sentir que de sobte lo Capitá General se dirigía á tots ells oficialment en llengua castellana? no es aixó una boyra de ponent que tapa en matinada d' hivern l' escalf del sol que 'ns vivifica?

Y lo mateix á Sabadell; después de veurer la espansió y la franquesa que regná entre autoritats militars, civils y eclesiásticas en lo espléndit dinar á la casa del insigne patrici D. Joseph Cirera, que mes semblava un dinar de familia que un banquet oficial, tanta era la franquesa y la espontaneitat en que tots los comensals s' espressavan ab sa propia parla, després de veurer que igual que á Castellar, lo Sr. Despujol ab tanta amabilitat,

ab tanta franquesa y ab tanta naturalitat parlava ab lo llenguatge de son cor á cada un dels individuos, conquistantse arreu unánims simpatías, ab quina pena, ab quanta contrarietat tenía d' escoltar tot home aymant de Catalunya y del Somatent al Capitá General en lo estrado del saló consistorial dirigirse oficialment als mateixos individuos ab la parla oficial, ab lo llenguatge uniformat que 'ns asfixia?

Peró si es amarch, si es dolorós trovarse en matinada d' hivern ab un nuvol que tapa 'l sol que 'ns vivifica; quant algú per un capritxo ó inconcientment, estent un paraigua ó una vela pera tapar aquell sol que estimem tant, llavores no es amargura, no es dolor lo que sentim, sino indignació contre qui á gratcient ó inconcientment 'ns tapa aquell vivificant escalf del sol á que tots tenim llegitim dret.

Aquesta indignació, donchs, produhia lo sentir á tants y á tants indivíduos del Somatent que per lo sol fet de trovarse devant de galons y entorxats, sens cap rahó ni necessitat, ni comveniencia, empleavan lo llenguatge dels cuartels desfigurant lo Somatent, oblidantse que son paisans que son propietaris de son armament, que no cobran res del Estat Centralista, ans al contrari, pagan las mils cargas y tributs ab que 'ns aclapara aquest Estat aquin rellevan voluntariament de la obligació de mantenir l' ordre després d'entregarlhi forsosament sos fills á quins rifa com á galls d' indis pera portarlos á matar á terras llunyanas en reparació als mals causats per ell mateix ab sas funestas absorcions.

Aixís, donchs, las impresions generals d' aquesta visita son bonas per que en ella havem vist reflexar l' amor al Somatent per l' amor á l' ordre y han resultat millors per que essen catalans lo jefes militars havem vist en ells la franquesa y la naturalitat catalanas conquistant unánims simpatías, encare que malgrat son amor y bons desitjos havém tingut de veurels embolcallats per lo nuvol centralista que degut á la procedencia de sos carrechs han tingut de posar devant de nostres ulls pera recordarnos nostre dependencia, á la que cal resignarnos mentres imperi lo centralisme, puig no está en la mà dels quefes ni dels indivíduos del Somatent sustreurers de cop y volta á n' aquest imperi, pero à lo que costa resignarse, lo que produeix indig-

nació als que de cor estiman la dignitat de Catalunya y del Somatent, es sentir parlar en castellá sense cap necessitat, als mateixos individuos, puig obrant aixís en lloch de protestar ab resignació de que ressoni oficialment lo llenguatge de Castella, qu' es lo sagell del aburrit uniformisme, donan à entendre que aytal sagell ignominiós los agrada y això es signe d' un rebaixament moral vergonyós, es com un presoner de guerra que s' empassa al enemich, puig essent Catalunya presonera de Castella parlant castelliá nos passem voluntariament al camp dels que tant y tant mal li han fet á Catalunya.—Q.

SECCIÓ RELLIGIOSA

SANTS DEL DIA

Maximo, Caprasi, Artenica, Marta y Santa, l'eliciá Jordi diaca, Irene y Sindulfo.

Missa en honor de Sant Joan Canci.

La Epistola es del Capitol II de Sant Jaume apostol.

L' Evangeli es del capitol XII de Sant Lluch.

Parroquia de Sant Feliu. A dos quarts de vuyt missa l' altar de Sant Joseph, per D.ª Filomena Tatché, 8 en l' altar major per D. Feliu Fontanet Casali, id. en lo Carme, per D.ª Teresa Casanovas.

Purísima Concepció. A las sis missa al altar de Santa Rita á intenció d' una persona devota, á las 7 en lo altar de Sant Joseph per D. Gabriel Romeu y D.ª Maria Sampere (E. P. D.)

Notas oficials

Ab fetxa del 18 van ingressar en las caixas municipals per drets de consums y matadero, la cantitat de 2116'31 ptas.

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents incripcions durant lo dia 19.

Naixaments: Joseph Munné Armengón.—Maria Ferré Pinosa.—Esperansa Carbonell Morera.

CAIXA D' ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat ab fetxa d' aquest dia 4429 pessetas, procedents de 439 imposicions, essent 3 lo número de nou imponents.

S' han retornat 2.761'45 ptas á petició de 13 interessats.

Sabadell 17 Octubre de 1897.—Lo Director, Pau Gambús.

NOVAS

Ha mort á la Junquera lo celebrat escriptor catalá don Carles Bosch de lo Trinxeria. Lo senyor Bosch era autor de varias y molt celebradas

novelas catalanas y d' altres travalls literaris d' indiscutible mérit ab alguns dels quals haviam honrat las columnas del nostre periódich, del quin n' era constant llegidor.

Sa mort será molt sentida en totas las regions ahont se parla y coneix la nostre llengua nacional de la quina lo senyor Bosch n' era zelós enamorat y fervent conreador.

LO CATALANISTA sent fondament la pérdua del amich, del literat y del patriota y fa vots pera que Deu concedéixca á sa atribulada familia cristiana resignació pera soportar tan dolorosa desgracia.

Deu en sa infinita misericordia haurá acullit l' ánima del malaguanyat patrici. Siali la terra lleu.

Lo «Consell General del Centre Catalá» pera 'l curs de 1897-98 ha quedat constituit en la forma següent:

Comissió Executiva. —President, Joan Grau y Puig; Vis-President, Francesch Barata y Planas; Tresorer, Joseph Figueres y Saltó; Secretarí, Jóan Bta Garcia; Bibliotecarí, Ramón Ramonatxo.

Secció d' Agricultura, Industria y Comers: President, Pau Colomer; Vis-President, Francesch Armengol; Secretari, Manel Sibiach.

Secció d' Arts y Lletras.—President, Modest Durán; Vis-President, Domingo Saló; Secretari, Pere Martí Peydro.

Secció de Ciencias, Llegislació é Historia; President, M. Folguera y Durán; Vis-President, Francisco de P. Bedós; Secretari, Pau Xirinachs.

S' ha presentat per don Tomás Bosch en lo jutjat municipal d' aquesta ciutat, nova demanda pera celebrar acte de conciliació ab lo director que resulta ser del periódich local *La Situación*, don Francesch Teclas, per una gacetilla publicada en dit periódich, considerada ofensiva pera 'l demandant.

Creyém d' utilitat posar en coneixement dels reclutas del actual reemplás, perteneixents al cupo d' ultramar d' aquesta ciutat que 'ls de la zona de Mataró, á la cual perteneixen, se repartirán entre 'ls regiments d' infanteria de Navarra y Aragó y batalló de Cassadors de Figueras, á rahó de 44 pera 'l primer y 314 pera 'l segon y tercer.

En la matinada de ahir se declará foch en l' interior de la casa del herbolari del carrer de Sant Pau, cantonada al carrer de Sant Pere, propietat de D. Jacinto Berenguer. L' asfors del vehins y dels cos de bombers lograren contenir las pr oporcions que amenassava pendre l' incendi. Las pérduas materials son de poca importancia. Estava assegurat.

La funció que tingué lloch en lo teatro de la Associació de Católichs, atragué 'l passat diumenge una numerosa y distingida concurrencia.

Tant en lo desempenyo del drama *Sense esperansa*, com en la comedieta *El Charlatan*, obtingueren aplausos los aficionats que componen la secció lirich-dramática.

Nostre distingit compatrici lo president del Foment del Travall Nacional de Barcelona don Joan Sallarés y Plá, ha sortit cap á Madrid al objecte d' assistir al acte inaugural de la Exposició d' Industrias que deu verificarse avuy, si no s' ha variat lo plan trassat ja fá uns quants dias.

Aquesta matinada al comensar á clarejar s' ha cubert lo cel per una boyra tan densa y baixa al mateix temps que veya dificil apreciar los objectes á no molt llarga distancia. Ja ben entrat lo matí ha eixit lo sol, esbargint la boyra baixa que ha deixat per tot una bona mullena.

Diumenge passat 's reuniren en 'l palau Episcopal de Barcelona las presidentas de las Associacions de Fillas de María, ab obgecto d' elegir la junta qu' ha de encarregarse de la crecció del quart Misteri de Gloria del Rosarí monumentál que s' está construhint en el camí de la cova de la Verge en 'l monastir do Montserrat.

Ha sigut nombrat jutje municipal del vehí poble de Castellar, perá 'l bieni de 1897-98; don Jóan Forrellad y Casamada.

Los senyors metjes d' aquesta ciutat ab lo sub-delegat de farmacia del districte, han solicitat del Alcalde que privi al doctor Padrós, de fer operacions quirúrgicas al aire lliure com ha vingut fent durant alguns dias en l' plassa de Sant Roch.

Los demandants s' amparan en lo que prescriuhen sobre aque punt las lleys vigents.

La junta local de primera ensenyansa ha comensat la visita á las escolas costejadas per l' Ajuntament.

Diu l' «Egara» de Tarrassa, que han sigut admesas per la Junta receptora del Ministeri de la Guerra, las deu mil mantas pera l' exército de la última remesa del Institut Industrial d' aquella ciutat.

S' ha publicat lo número del valent quinzenari «Lo Regionalista, corresponent al 15 del corrent. Recomaném sa lectura als nostres compatricis. Dit popular quinzenari se reparteix de franch en lo «Centre Periodistich» de la Plassa de Sant Roch.

S' está repartint als senyors adjunts lo volum contenint los discursos, y travalls premiats en los Jochs Florals d' enguany.

En la secció literaria prometém donarne á coneixer alguns als nostres habituals llegidors.

Dit volum se troba de venda en las principals llibrerias.

En la nit del passat dissapte, morí, á la edat de 67 anys, D. Joan Comas y Daniel (q. a. c. s.) pare de nostre bon amich don Joan, á qui igual que á sa apreciable familia acompanyém en lo sentiment que esperimentan per tan dolorosa pérdua.

Una piadosa persona, quin nom no podém publicar, ha fet un donatiu de importancia pera la restauració de lo Santuari de la Mare de Deu de Tuhoras, en obsequi als favorescuts per sa Divina gracia.

Trobantse accidentalment á Madrid nostre distingit compatrici don Joan Sallarés y Plá, actual president del Foment del Travall Nacional de Barcelona, al objecte de presenciar la obertura de la Exposició Industrial que aprofitant la seva estancia á la Cort, que segons noticias 's prolongará per alguns dias, 's fessin los travalls necessaris per las Corporacions locals, á fi de lograr lo restabliment de las conferencias telefónicas entre Sabadell y Barcelona, en mal hora suspesas y quina utilitat es de tothom reconeguda.

Per mes que aquest assumpto sabém lo gestionará nostre respectable amich, seria molt convenient sumarhi l' esfors de tots los elements interessats en lograr dita important millora.

Ha pujat á la cantitat de 1.856'85 pesetas lo producte liquit de la Tómbola del Ateneu Sabadellés, á favor dels malalts y ferits de las guerras colonials. Dita cantitat s' ha entregat á la Junta local d' auxilis.

Noticias particulars, que hem rebut de Madrid, nos comunican que la Exposició próxima á obrirse, se veurá molt concorreguda d' expositors, á molts dels quins no se'ls pot concedir lo lloch que voldrian per no haverni de disponible.

Deu vuliga que 'ls industrials catalans n' obtinguin los resultats que ambicionan y mereixen.

Diuhen de Madrid que *La Epoca* publica un tremendo article contra 'l gobern lliberal, demostrant que dintre d'ell no n'hi ha un pam de net. Lo gobern conservador va caure per la mateixa causa, per no tenir tampoch un pam de net.

No es mala filassa la que estant fent aquets partits monárquichs centralisadors! Creyém ab fé á tots dos, al partit lliberal y al conservador: no n' hi ha un pam de net: ells mateixos ho diuhen.

Lo millor sastre es lo quin coneix lo panyo.

Se ha extrenat en lo Teatro Romea, de Barcelona, lo drama *La llar*, original de don Ernest Soler de las Casas, havent obtingut un regular éxit.

Han sigut informats favorablement per la Delegació d' Hisenda los presupósits ordinaris del Ajuntament d' aquesta ciutat.

Se 'ns diu qu' han sigut sospesos en sos cárrechs los dependents de nostre Municipi, don Francisco Vilá y don Joaquím Formosa.

En lo Teatre Principal de Barcelona se posará en escena dintre de poch una obra dramática titulada *L' alegria que passa,* original del conegut literat Jaume Rusiñol. En dita obra hi figura un coro, havent sigut confiat lo cantarlo á la societat «Catalunya Nova».

TELEGRAMAS

Madrid, 19, 2 t.—Lo general Blanco ha arribat á la Coruña havéntseli fet una rebuda entussiasta. Ha sortit tot seguit cap á Cuba pera encarregarse del mando d' aquell exército.

Avuy marxará envers al Havre lo senyor Canalejas pera embarcarse allí cap á Cuba, ahont podrá apendrer lo mal que ha fet á Ultramar la política castellana.

Madrid, 19, 3 t.—*L' Imparcial* acull lo rumor de que 's tracta d' organisar gran nombre de Juntas militars y civils, pera oposarse á la implantació de la autonomia en l' isla de Cuba y afegeix que la Junta Central radicará á Madrid. Sembla mentida que del modo qu' anem, hi haigi encare qui s' atreveixi á combatrer la única solució possible pera la completa pacificació de la gran Antilla. Com si derrotxant milions y llensant la sanch humana s' hagués adelantat gran cosa.

Madrid, 19, 5'10 t.—Aquesta tarde marxará 'l rey de Siam cap á Sevilla. Se 'l despedirá ab los mateixos honers ab que fou rebut.

Segons las últimas noticias rebudas s' han salvat no mes 44 personas de las embarcadas en lo vapor «Triton». Los restants sembla que es ja inútil tot quan se fassi pera salvarlos.

La combinació del alt personal ha deixat disgustats á gran nombre d' aspirants als cárrechs públichs. Sembla que s' han atés ab preferencia al merit, los lligaments d' amistat y parentiu. No faltaria sino que contant ab los diners de la Nació no 's pogués socorrer als mes allegats á la familia. Verdaderament fa fástich del modo qu' aquesta gent s' engoleix las subhadas dels infelissos contribuyents.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	32'50 d.
» á la vista.	32'95 p.
París. » » »	30'90

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta netedat y economía.

Esparteria, 6, y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL.